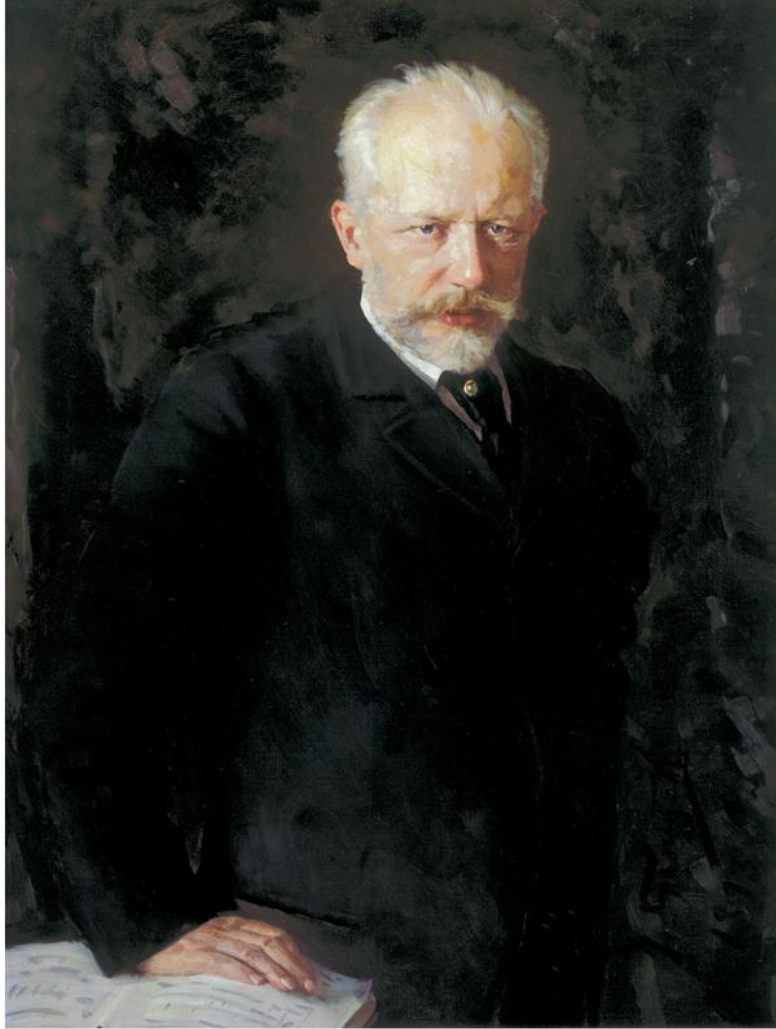

Pyotr Ilyich TCHAIKOVSKY

Pyotr Ilyich TCHAIKOVSKY
(1840-1893)

7 Mayıs 1840 Votkinsk – 6 Kasım 1893, Sankt Petersburg.

Romantik dönem Rus klasik müzik bestecisidir.

O zamanın Rusya İmparatorluğu'nun Vyatka eyaletinde bulunan, günümüz Udmurtka'sında, küçük bir maden şehri olan Votkinsk'te doğdu.

Çaykovski 23 yaşına kadar Petersburg Adliyesinde katip olarak çalıştı. Çekingendi, aşağılık kompleksi vardı. Ne zaman kendisine hitap edilse, kekelerdi. Konservatuvar öğrencisiyle evlendi. Ömrü boyunca aşka dair tutkulu bir kelime etmedi.

Senfoni, opera, bale, enstrümental ve oda müziği ile şarkı gibi birçok tarzda eser

vermiştir. Günümüz klasik müzik repertuarında yer alan en popüler konser ve gösteri müziklerini yazmıştır. Bunların arasında Kuğu Gölü, Uyuyan Güzel, Fındıkkıran bale müzikleri, 1812 Uvertürü, ilk Piyano Konçertosu, son üç senfonisi ve Yevgeni Onegin opera müziği sayılabilir.

Tschaikovsky'nin bir eserini dinlemek bir orkestrasyon dersiyse eş değerdedir. Nefis bir orkestralama ürünü olan ustaca ritimli, saf dans nitelikli baleleri, bu biçimin temel eserlerini oluştururlar.

Çaykovski orta sınıf bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Müziğe karşı erken yaştan itibaren yatkınlık göstermesine rağmen devlet memuru olmak için eğitim almıştır.

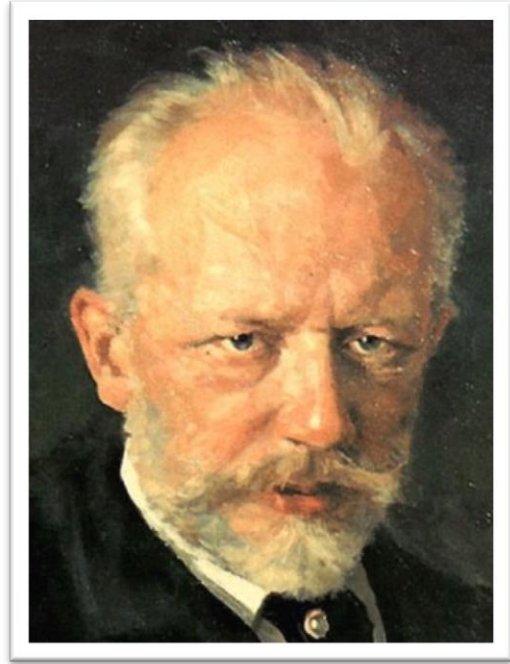
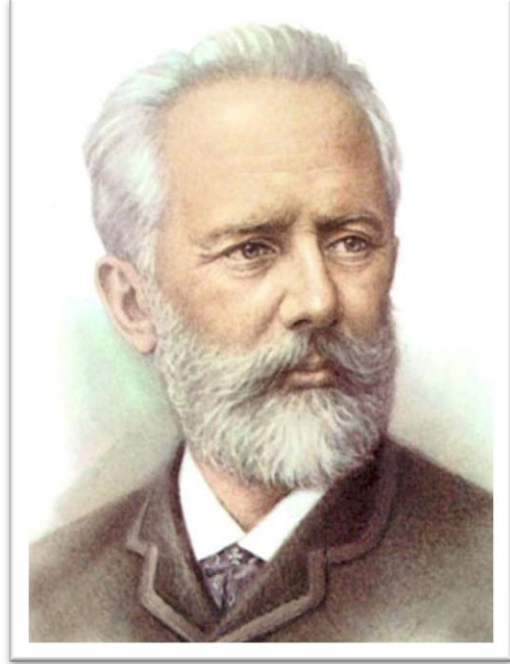
Ukrayna vatandaşı olan babası İlya Petroviç Çaykovski, çeşitli Rus şehirlerinde fabrika yöneticisi olarak çalışmış olan bir devlet maden mühendisiydi. Büyükbabasının adı Pyotr Fyodoroviç Çayka'dır (sonradan adını Çaykovski olarak değiştirmiştir), Çayka (Ukrayna dili: *Чайка*, anlamı martı) geleneksel bir Ukrayna soyadıdır.

Pyotr Çayka 1745 yılında Ukrayna'da Poltava yakınlarında Nikolaevka'da doğmuştur. 1785 yılında soylular siciline kaydedilmiştir. Pyotr Çayka, Kiev'de ilahiyat fakültesinde okuduktan sonra Sankt Petersburg'da tıp eğitimi görmüş olan Fyodor Çayka (yak. 1695–1767) ile eşi Anna'nın (1717–?) ikinci çocuklarıdır.

Bestecinin annesi Aleksandra Andreyevna (kızlık soyadı d'Assier) kısmen Fransız asıllıydı ve İlya'nın üç eşinden ikincisiydi.

Pyotr, babasının ikinci evliliğinden olan altı çocuğunun ikincisiydi. Dört erkek kardeşi (Nikolay, İppolit, ve ikiz Anatoli ile Modest, sonuncusu oyun yazarı, libretto yazarı, ve çevirmendir), ve Aleksandra adlı bir kızkardeşi

vardı. Babasının ilk evliliğinden Zinayda adlı bir üvey kızkardeşi de vardı.

1843 yılında Çaykovski'nin ebeveyni Fanny Dürbach adında bir Fransız mürebbiye tuttular. Fanny'nin çocuklara gösterdiği ilgi ve şefkatin bir yaşamöyküsü yazarı tarafından soğuk, mutsuz, uzak bir anne olarak tanımlanan Aleksandra'nın açığını kapadığı

söylenir. Ancak diğer yazarlar Aleksandra'nın oğlunun üzerine titrediğini söylemektedir.

Çaykovski beş yaşında piyano dersi almaya başladı. Üç yıl içinde öğretmeni kadar yetkin bir şekilde müzik okuyabilecek kadar yetenekli bir öğrenciydi. Anne ve babası müziğe karşı olan yeteneğini çok destekliyordu. özel hoca tutmanın yanı sıra bir org almış ve piyano çalışması konusunda şevk vermişlerdi. Ancak ailesinin müzik yeteneği karşısındaki arzuları kısa zamanda köreldi. 1850 yılında aile Çaykovski'yi Sankt Petersburg'ta bulunan İmparatorluk Hukuk Okuluna göndermeye karar verdi.

Bu okul daha çok küçük soylu ve seçkin tabakanın çocuklarına hitap ediyordu ve öğrencilerini devlet memuru kariyerine hazırlıyordu. Okula giriş yaşı 12 olduğu için Çaykovski evinden 1.300 km. uzakta okulun hazırlık sınıfında iki yıl geçirmek zorundaydı. Bu iki yıl geçtikten sonra Çaykovski yedi yıllık öğrenim almak üzere İmparatorluk Hukuk Okuluna geçti.

14 yaşındayken çok bağlı olduğu annesini kaybetti ve bu daha sonra eserlerinde bile kendisini gösterecek olan depresif yanının gelişmesine katkıda bulundu. 19 yaşında eğitimini tamamlayarak devlet memuru oldu. 21 yaşındayken

Sonradan Petersburg Konservatuvarı'na dönüşecek yeni bir müzik okuluna kaydoldu.

Ailesinin istememesine rağmen müzik alanında kariyer yapmayı seçerek 1862 yılında Sankt Petersburg Konservatuvarı'na girdi ve 1865 yılında buradan mezun oldu. Bu formal, batıya yönelik eğitim Çaykovski'yi döneminin Rus Beşleri olarak bilinen ve genç Rus bestecilerden oluşan ulusalcı akımından ayırmıştır.

1865 yılında mezun oldu ve Moskova Konservatuvarı'nda müzik öğretmenliğine başladı.

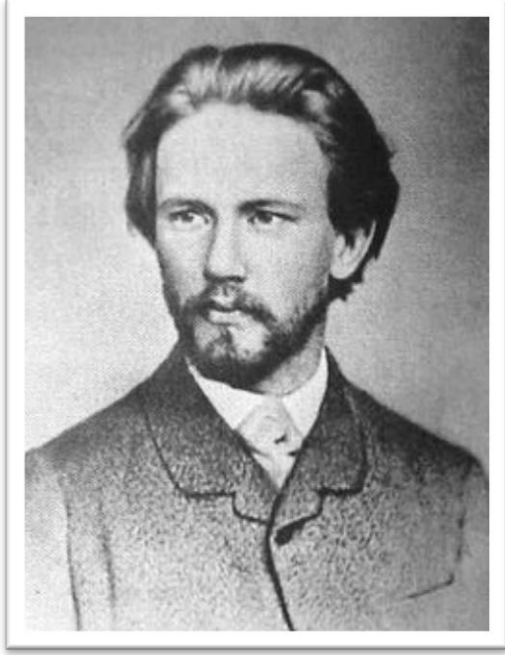
Bu kurumda çalıştığı 11 yıl boyunca birçok büyük eser yaratan Çaykovski, ilk defa Alinyazısı adlı senfonik şiirde kendi bestecilik üslubunu ortaya koydu: Tutku ve özlem dolu, küçük şarkıları yeğleyen bir üslup.

Eşcinsel eğiliminin dedikodulara yol açmasını önlemek için 1877'de konservatuvardan bir öğrencisi ile evlenen Çaykovski'nin bu evliliği çok başarısız olmuş ve intihar girişiminde bulunmasına yol açmıştır.

Dokuz hafta sonra eşini ve Moskova'yı terk eden ancak boşanamayan besteci 1878'de varlıklı bir müziksever olan Nadezhda von Meck ile tanıştı. 11 çocuklu bu genç kadın Çaykovski'yi maddi olarak destekledi ancak ilişkileri sadece mektuplaşma yoluyla sürdü, von Meck'in isteğiyle birbirlerinin yüzünü görmediler.

Aldığı maddi destek sayesinde Çaykovski öğretmenlikten ayrılıp kendisini bestelerine verdi. 1878-1885 yıllarını Avrupa-Rusya arasında gidip gelerek geçiren besteci, gittiği ülkelerde orkestralar yönetti. 1891'de ise

Amerika Birleşik Devletler 'ye giderek kendi eserlerinden oluşan dinletiler gerçekleştirdi.

Çaykovski, 1875'de ilk kez seslendirilen 1. Piyoano Konçertosu ve 1876'da sehnelenen Kuğu Gölü balesi ile büyük başarı kazanmıştı. En başarılı operası olan Eugene Onegin'i 1879'da tamamladı.

1880'de 1812 Yılı Uvertürü 'nü yazdı.

1881'de ilk kez seslendirilen Keman Konçertosu zamanla keman dağarcığının en gözde eserlerinden birisi oldu.

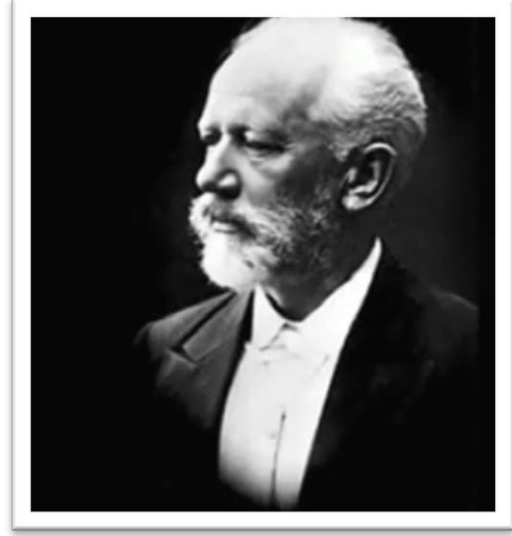
5. Senfoni 1888'deki ilk seslendirilişinden itibaren büyük başarı kazandı.

1889'da Uyuyan Güzel balesi sahnelendi.

1890'da yazdığı Maça Kızı, o yıl Çarlık Operaevi'nde sahnelendi.

Sanatının doruğuna çıktığı sırada Nadezhda von Meck onu parasal olarak desteklemeyi ve mektuplaşmayı kesti. Ancak Çaykovski beste çalışmalarını sürdürdü ve 1892'de Rusya'da bir turne gezisine çıktı. Moskova yakınlarında bir ev olarak burada 6.Senfoni (Patetik)'yi

besteledi, Fındıkkıran balesini yazmaya başladı.

Her ne kadar önemli başarılarla imzasını atmış olsa da duygusal anlamda kendini hiçbir zaman güvende hissetmemiş ve yaşamı boyunca kişisel krizlerle karşılaşmış ve dönem dönem depresyona girmiştir.

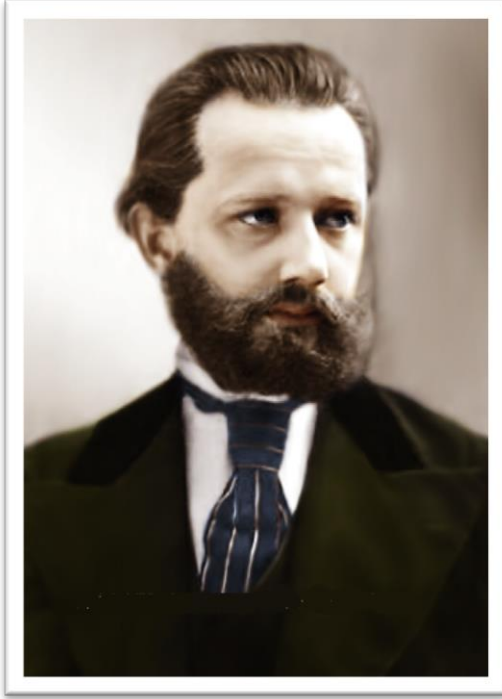
Bunun etkenleri arasında bastırılmış eşcinselliği ve bunun açığa çıkma korkusu, kötü evlilik hayatı ve hiç bir zaman yüzünü görmediği, sadece maddi destek aldığı zengin bir dul olan Nadejda von Meck ile 13 yıl süren mektuplaşmasının sona ermesi sayılabilir.

Özel hayatındaki hengâmeye rağmen ününü günden güne artırmış, Çar tarafından yaşam boyu maaşa bağlanmış ve dünya çapında konser salonlarında eserleri takdir görmüştür.

1893'te kolera salgını sırasında kaynatılmamış bir bardak su içmesi sonucu yatağa düşerek Petersburg'da öldü. 53 yaşında ani ölümüne kolera salgınının sebep olduğunu söylene de bazı kaynaklar bunun intihar olduğunu ileri sürmüştür.

Bazı kaynaklarda, güncelerinde şöyle yazdığından söz edilmektedir: "Bugün Z bana alabildiğince acı veriyor. Tanrım, nasıl da acı

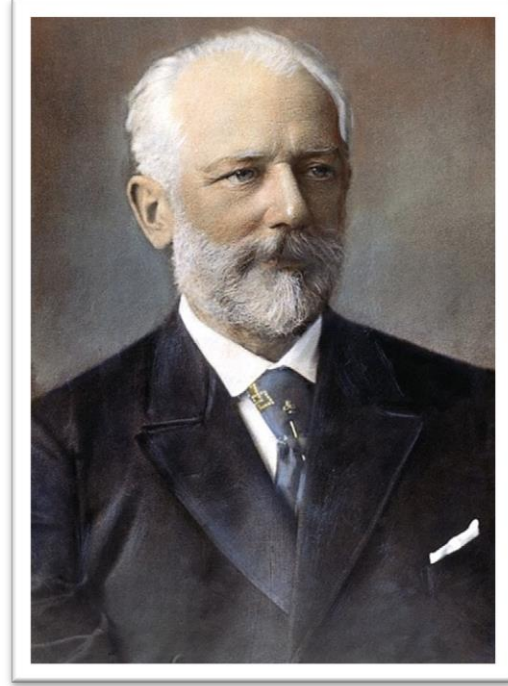
çekiyorum. Z'nin verdiği duygudan değil ama daha çok onun içimde varlığını sürdürmesi gerçeği yüzünden." "Z" harfiyle dile getirmek istediği, çaresizce gizlemeye çalıştığı, homoseksüellik dürtüsüydü. Kalbi, ilk piyano eserlerinden ikisini ithaf ettiği öğrencisi Vladimir Şilovski gibi genç erkeklere aitti. Yakınlık gösterdiği oğlanların arasında, bir prensin yeğeni de vardı. Genç, Çaykovski'yi bir dilekçeyle Çar'a şikâyet etti. Çar bu utanç verici olayı Başsavcı Yakobi'ye ilettil. Yakobi'nin karısı, Çaykovski'nin titreyerek binadan çıktığını belirtir. Ancak Çaykovski birkaç gün sonrasında hastalandı. Hekimleri yatağına yaklaştırmadı. Dört saat sonra öldü.

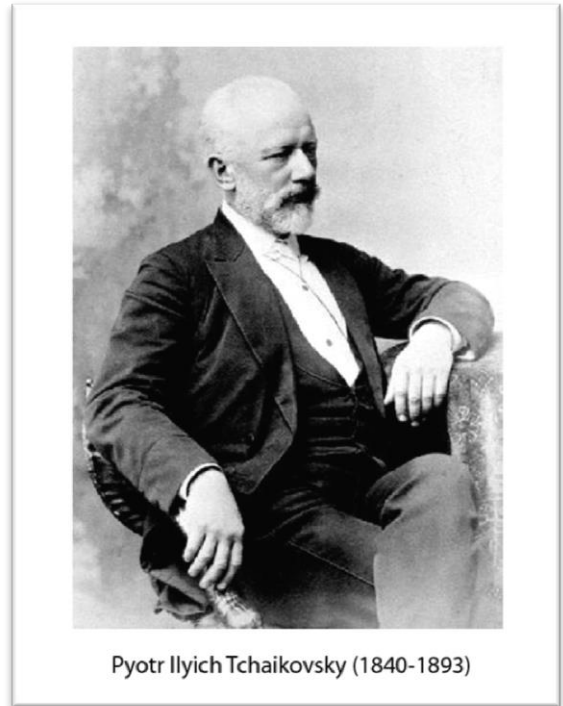
Çaykovski, 7 senfoni, 2 opera, üç bale, üç piyano, biri keman olmak üzere dört konçerto, üç yaylı dördül, en ünlüsü Andante Cantabile (1. yaylı dördülün ağır bölümü) olan çeşitli oda müziği eserleri bestelemiştir.

Dünya üzerinde konser izleyicileri arasında çok popüler olmasına rağmen Çaykovski zaman zaman eleştirmenler, müzisyenler ve besteciler tarafından sert eleştirilere maruz

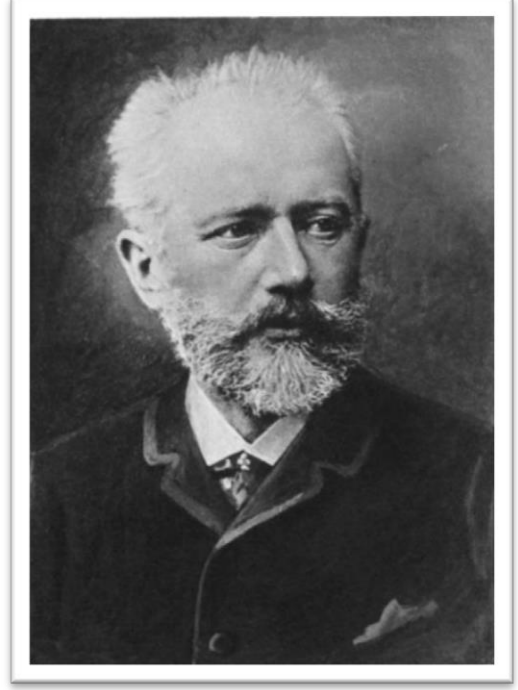
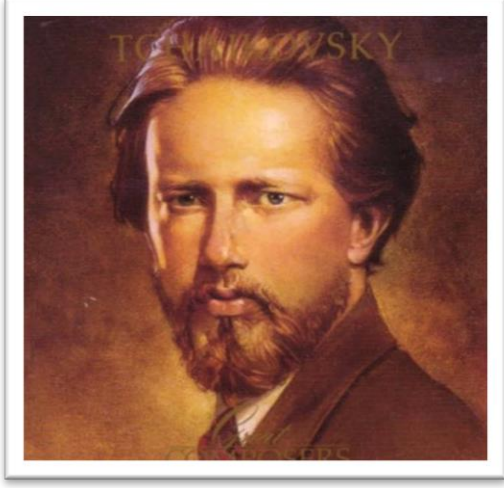
kalmıştır. Ancak günümüzde önemli bir besteci olduğu konusunda artık bir şüphe kalmamıştır.

20. yüzyılın başında ve ortalarında batılı eleştirmenler Çaykovski'nin müziğini bayağı bulmuşlar ve gerisinde bir düşüncenin yatmadığını öne sürmüşlerdir. Ancak bu küçümseme zamanla ortadan kaybolmuştur.

Pyotr Ilyich Tchaikovsky (1840-1893)

Konservatuvar öğrencisi, 1863